

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024

 Tel : 90 (312) 295 30 00
 Fax : 90 (312) 295 48 00
 www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
 İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2022-2023 Yılları Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme Rakamlarının Karşılaştırılması	4
Tablo 2: 2023 Yılı Yütçe Giderleri ve Gerçekleşme Oranları	4

KISALTMALAR

AYK/Yüksek Kurum

Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

BKMYBS

Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilgi Sistemi

KHK

Kanun Hükmünde Kararname

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun (AYK/Yüksek Kurum) kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları Anayasanın 134'üncü madde hükmüne uygun olarak çıkarılan 11.08.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanun'u, bu Kanun'un 97, 101 ve 103'üncü maddeleri hariç diğer maddelerini iptal eden, 11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 02.07.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 703 sayılı KHK ile düzenlenmiştir.

664 sayılı KHK'nın 3'üncü maddesinde Yüksek Kurumun faaliyet alanı ve görevleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

a. Türk dili, tarihi, kültürü ve bütün yönleriyle Atatürk ve eseri üzerinde sosyal ve beşeri bilimler bütünlüğü içinde bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu konularda seminer, sempozyum, konferans ve benzeri ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak ve bu alandaki çalışmalarını desteklemek.

b. Sosyal ve beşeri bilimler alanında özgün bilgi üretimi için ortamlar hazırlamak, bu çerçevede bütünlük bilgi sistemi kurmak, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek, eşgüdüm sağlamak, izlemek.

c. Milletimizin sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlayacak alanlarda bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu alanda yapılan çalışmalara destek vermek.

d. Milli kültürümüzün ve diğer kültürlerin klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin günümüz Türkçesine çevrilmesini, basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

e. Görev alanı kapsamında ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarını ve bu alandaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak.

f. Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "Teşkilat" başlıklı 4'üncü maddesinde, Yüksek Kurumun teşkilat yapısının, Yüksek Danışma Kurulu, Yönetim Kurulu, Başkanlık, Kurumlar ve Hizmet Birimlerinden oluştuğu ifade edilmiştir. Başkanlık, Yüksek Kurum Başkanı, iki Başkan Yardımcısı ile hizmet birimlerinden oluşur. Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliği olmak üzere dört hizmet birimi bulunmaktadır.

Kurumun merkezi Ankara'dır; taşra teşkilatı bulunmamaktadır.

2023 yılı Aralık ayı itibarıyla Yüksek Kurum Başkanlığına tahsis edilen 187 adet kadronun 73 adedi dolu olup, başkan, başkan yardımcısı, uzman ve uzman yardımcıları ile diğer idari personele tahsis edilmiş kadronun % 39,04'ü kullanılmaktadır.

Yüksek Kurum ve bünyesinde yer alan Kurumların bilişim hizmetlerini yürütmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6'ncı maddesi gereği 12 adet sözleşmeli bilişim uzmanı kadrosu alınmıştır. Bu kapsamda 5 bilişim personeli bulunmaktadır. Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/b maddesi kapsamında 1 doktor ile 1 teknisyen Kurumda görev yapmaktadır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 23'üncü maddesi doğrultusunda Yüksek Kurumda 35 kişi sürekli işçi kadrosunda istihdam edilmektedir. Bu personelden 14 kişi Yüksek Kurum bünyesinde yer alan Kurumlarda görev yapmaktadır. Yüksek Kurum bünyesinde yer alan Kurumlarda işçi kadrosu ile çalışan 2 personel de Yüksek Kurumda görev yapmaktadır.

664 sayılı KHK'nın "Kurumlar" kenar başlıklı 8'inci maddesinde; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi başkanlıklarının, Yüksek Kurumun kuruluşuna dâhil olan Kurumlar olduğu belirtilmiş; ancak Kurumların ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları, hizmet ve görevlerini mevzuat hükümleri ile Yönetim Kurulunca belirlenen ilke, politika ve stratejiler doğrultusunda Yüksek Kurum Başkanlığının gözetim, denetim ve eşgüdümünde yerine getirecekleri hüküm altına alınmıştır.

Yine 664 sayılı KHK'nın 1'inci ve 22'nci maddeleri uyarınca; Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı Yüksek Kurumun görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve

önceden kanunla düzenlenmiş konularda yapmış olduğu idari düzenlemeler ilgili Bakanın (Kültür ve Turizm Bakanı) onayıyla yürürlüğe girmektedir.

664 sayılı KHK'nın "İşbirliği" kenar başlıklı 21'inci maddesinde; Yüksek Kurum ve bağlı Kurumların, görevleri çerçevesinde yükseköğretim kurumları, araştırma merkezleri ve uluslararası kurumlar dâhil tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliği yapabilecekleri, ortak projeler hazırlayıp uygulayabilecekleri; ayrıca, Yüksek Kurum ve bağlı Kurumların, milli savunma ve millî güvenliğe ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla, görev alanıyla ilgili olarak gerekli gördüğü bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden ilgili Bakan aracılığıyla isteyebilecekleri; kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerin ise bu bilgileri zamanında ve eksiksiz vermekle yükümlü oldukları; bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğinin korunacağı, hüküm altına alınmıştır.

Kurumun gözetim nedeniyle Cumhurbaşkanlığı; bağlı olması nedeniyle ilgili Bakanlık; bütçe uygulamaları ve performans bütçe konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı; Stratejik Plan ile Performans Programı uygulamaları, personel kadroları ve bildirimler nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı; bilimsel çalışmalar ve Kurum başkanlığı görevi nedeniyle üniversiteler ile ilişkisi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi olup, bu Kanuna ekli II sayılı cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır. 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 26'ncı maddesinde Kurumun gelir kaynakları:

- a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar,
 - b) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler,
 - c) Yüksek Kurumun ve merkez başkanlıklarının gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler,
 - ç) Diğer gelirler,
- olarak belirtilmiştir.

Kurumun 2023 yılı gelirleri; 66.412.000,00 TL hazine yardımı, 7.023,00 TL teşebbüs ve mülkiyet geliri, 226.579,00 TL diğer gelirler olmak üzere toplamda 66.645.602,00 TL'dir. Bir önceki yıla göre gelir karşılaştırması aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir.

Tablo 1: 2022-2023 Yılları Bütçe Gelirleri Tahmin ve Gerçekleşme Rakamlarının Karşılaştırılması

Eko. Kod.	Açıklama	2022 Yılı		2023 Yılı	
		Planlanan Gelir (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)	Planlanan Gelir (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.000,00	24.261,00	31.000,00	7.023,00
4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	28.377.000,00	33.657.975,00	50.509.000,00	66.412.000,00
5	Diğer Gelirler	39.000,00	39.000,00	43.000,00	226.579,00
Genel Toplam		28.441.000,00	33.721.236,00	50.583.000,00	66.645.602,00

2023 yılında, Kuruma Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 50.583.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup yıl içerisinde eklenen ve aktarılan ödenekler ile toplam ödenek 68.594.011,00 TL olmuştur. Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere 2023 yılı harcama toplamı 65.966.959,55 TL olup ödenegın %96,17'si kullanılmıştır.

Tablo 2: 2023 Yılı Yütçe Giderleri ve Gerçekleşme Oranları

Ek Kod	Açıklama	Başlangıç Ödenegi (TL)	Eklenen Ödenek (TL)	Tenkis Edilen Ödenekler (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Harcama (TL)	Gerçekleşme Oranı %
1	Personel Giderleri	28.622.000,00	12.700.584 ,32	238.000,00	41.084.504,00	40.982.872,72	99,75
2	SGK Devlet Primi Giderleri	5.553.000,00	1.452.763,68	3.000,00	7.003.000,00	6.510.657,73	92,97
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.542.000,00	2.178.507,00	76.000,00	13.644.507,00	13.002.617,97	95,30
5	Cari Transferler	2.866.000,00	40.000,00	0	2.906.000,00	1.827.069,12	62,87
6	Sermaye Giderleri	2.000.000,00	2.598.100,00	642.000,00	3.956.000,00	3.643.742,01	92,11
Toplam		50.583.000,00	18.969.955,00	959.000,00	68.594.011,00	65.966.959,55	96,17

Faaliyet Gerçekleşmeleri:

Kurumun Faaliyet Gelirinin 66.643.709,78 TL ve Faaliyet Giderinin 69.687.705,49 TL olarak gerçekleşmesi neticesinde 2023 yılında 3.043.995,71 TL Olumsuz Faaliyet Sonucu oluşmuştur.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 5018 sayılı Kanun'a tabi olup bu Kanun'a ekli II sayılı cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır.

Merkezi yönetim kapsamında bir kamu idaresi olan Kurum, muhasebe kayıt işlemleri yönünden 5018 sayılı Kanun'a ve bu Kanun'da çıkarılması öngörülen ikincil düzenlemelere tabidir. Kurumun, muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre Maliye ve Hazine Bakanlığı bünyesindeki Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde yürütülmektedir. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında yıl içinde tahakkuk ettirilen tüm ödeme emri belgeleri Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilgi Sistemine (BKMYBS) girilmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2023 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Kurum iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırlarının tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirildiği, idarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yeterli olduğu, personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının tam olarak belirlendiği ve kurum çalışanlarına duyurulduğu, hassas görevlere ilişkin prosedürlerin tam olarak belirlendiği ve kurum çalışanlarına duyurulduğu,

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik planın zamanında yayımlandığı ve içerik açısından mevzuata uygun olduğu, idare performans programının içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlandığı ve zamanında yayımlandığı, iç kontrol risklerinin tam ve doğru şekilde belirlendiği, risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı,

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçlerinin hazırlandığı ve personele duyurulduğu, idare tarafından yetki devirlerinin mevzuata uygun yapıldığı, 2023 yılı için herhangi bir yetki devri uygulaması bulunmadığı, idarede yapılan görevlendirmelerde "görevler ayrılığı" ilkesine uyulduğu, İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye

indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumlularının belirlendiği, ön mali kontrol sisteminin, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulduğu, ön mali kontrol yönergesinin mevcut olduğu,

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporunun içerik olarak mevzuata uygun hazırlandığı, idarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının mevcut olduğu ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun olduğu,

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin yılda en az bir kere değerlendirildiği ve değerlendirme sonuçlarının İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlandığı, kamu idaresinde iç denetçi kadrosunun bulunduğu ve bir iç denetçinin olduğu, 2023 yılı için bir iç denetçinin görevli olduğu iç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin raporlama çalışmalarının mevcut olduğu, iç denetim planlamasının ve raporlarının mevcut olduğu,
gör÷lmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

